

סימן ו

היתר ממזרות

עובדיה יוסף

ראשון לציון הרב הראשי לישראל

כ"ז תמוז תש"ח

לכבוד

ידידנו הרב הגאון המפורסם

כמהר"ר יצחק חזן שליט"א

אב בית הדין חיפה.

שלום וישע רב,

בהמשך לשיחתי עם כת"ר, הנני שולח אליו את התיק של י. ח. - מ. ח., כדי לסדר גט על ידי שליח, ויבטלנו בפני עד אחר, וזאת על פי הוראה גאון ישראל המהרש"ם בתשובה חלק א' (סימן ט'), בד"ה ועיין בתשובות המיוחסות להרמב"ן וכו', שהמציא עצה זו ותושיה להכשיר הבנים, לפי מה שכתבו התוספות (גיטין לג.) בד"ה ואפקעינהו, הקשה הר"ש א"כ יחפה על בת אחותו, וכשיבואו עדים שזינתה ישלח לה בעלה גט ויבטלנו שלא בפני השליח ופקעי קידושין ונמצא שהיא פנויה וכו', ועוד יכולין ממזרים להטהר על ידי כך. ותירץ הר"י, שאין לחוש אלא כשמחפה עליה שלא כדין, אכל הכא כדין מחפה ומן התורה פטורה. וכו'. ע"ש. (ואע"פ שלפ"ד ר"ת שם נראה דלא מהני, מכל מקום לדעת ר"י מיהא שפיר דמי, ואפשר שגם לר"ת אם בית דין עושה כן י"ל דמהני. וצ"ע.) ואין לחוש שעושה כל בעילותיו בעילות זנות, כיון שהוא בעל בהיתר ולא היה לו לחוש פן תזדמן סיבה לביטול קידושין, כמ"ש בית שמואל (סימן קנז סוף סק"ו). עכת"ד. (וע"ע בשו"ת מהרש"ם ח"ב סימן לג ובמפתחות). וטוב שבשעת כתיבת הגט לא ידע הבעל שיצטרך אח"כ לבטלו, ורק לאחר שימסרנו לשליח יאמרו לו לבטל שלא בפני השליח, כמ"ש בשו"ת עונג יום טוב (סימן קמט). ויותר נכון שיבטל הבעל את הגט בפני שני עדים זה שלא בפני זה, דהא אין דבר שבערוה פחות משנים. וע' בתוס' (גיטין לב:) סוף ד"ה ורב נחמן, ובמהרש"א וקרני ראם שם, ובפני יהושע שם, ובס' בית מאיר (סימן קמא סעיף מ), ובספר תורת גיטין שם. ובשו"ת אור גדול (סימן ט' אות ד). ע"ש. ואכמ"ל. ולאחר מכן יחזור הסופר לכתוב (בציווי הבעל) גט אחר והבעל ימסרנו מידו לידה כדת.

והנה אע"פ שהמהרש"ם כתב כן להלכה ולא למעשה, ואפשר ג"כ לפקפק ע"ז לפמ"ש בשו"ת ברית אברהם (חאה"ע סימן נט אות ה), דאכתי אף לאחר ההפקעה יש קידושין מדרבנן. ע"ש.

ולפ"ז עדיין הם ממזרים מדרבנן. מ"מ מפשט ד' התוספות הנ"ל לא משמע כן. וע"ע בשו"ת חיים שאל ח"ב (סימן מח), ויוסף אומץ (סימן קא אות ג), ובחידושי הרש"ש (נדריים צ), ובשו"ת בנין ציון ח"א (סימן קכט). ואכמ"ל. ועכ"פ למה נסתום פתח ההיתר בזה, שאפשר שבשעת הדיון על גורל הבנים, ימצאו עוד סניפים להקל, וכבר קרה פעם אחת, שצירפנו הטעם הנ"ל לספק, והסכימו עמנו גדולי התורה בירושלים. לפיכך יואיל כת"ר לדר הגט בהקדם ע"פ הנ"ל, ולמצוא רבה תחשב לו. ומה' עשא ברכה.

נא לדרוש בשמי בשלומם של כבוד ידי"נ חברי בית דינו, הרבנים הגאונים רבי שלמה בן- שלוש, רבי שמואל דיקמן, שליט"א, ולהראותם מכתבי זה ולהצטרף לדבר מצוה הנ"ל.

בכבוד רב ובידידות נאמנה,

עובדיה יוסף

ראשון לציון הרב הראשי לישראל